

Staat beter bewaard door afleidingsmateriaal?

Herman Vermeer, PV; Iris Hut, LUW

Meer activiteit en meer aandacht voor afleidingsmateriaal leidt bij biggen met intacte staarten tot minder staartbijten. Dit blijkt uit een voorbereidend onderzoek op het Varkensproefbedrijf te Raalte, waarin nagegaan is wat de relatie is tussen gedrag, contact met afleidingsmateriaal en staartbijten. Het onderzoek is uitgevoerd ter nadere invulling van het voorschrift uit het Varkensbesluit dat biggen en vleesvarkens de beschikking moeten hebben over afleidingsmateriaal.

In de huidige hokken zijn er voor biggen en vleesvarkens weinig mogelijkheden om hun soorteigen gedrag, zoals exploitatief- of fourageergedrag, uit te voeren. Daarom is in de Europese en Nederlandse welzijnsregels het voorschrift opgenomen dat biggen en vleesvarkens over "stro, andere soortgelijke materialen of voorwerpen" moeten kunnen beschikken. Omdat praktisch bruikbare richtlijnen voor invulling van dit voorschrift ontbreken, is op het Varkensproefbedrijf in Raalte voorbereidend onder-

zoek uitgevoerd met varkens waarvan de staarten niet gecoupeerd waren. In het onderzoek is nagegaan wat de relatie is tussen onderling contact en contact met afleidingsmateriaal enerzijds en beschadigingen van huid en staart anderzijds.

Lange staarten

In het onderzoek werden lange, niet gecoupeerde staarten als "meetinstrument" gebruikt voor het bepalen van het effect van afleidingsmateriaal. Dat wil zeggen dat afleidingsmateriaal goed functioneert als de varkens elkaars staart niet beschadigen. Verrijking van de omgeving met afleidingsmateriaal is uiteraard niet de enige factor die het risico op staartbijten kan verminderen, maar wel een belangrijke.

Gedurende het experiment werden wekelijks gedragswaarnemingen via video-opnamen verricht en werden beschadigingen aan huid en staart geregistreerd. Op deze manier kunnen verbanden gelegd worden tussen gedrag en huid- en staartbeschadigingen.

Afleidingsmateriaal

In het onderzoek zijn zes hokken met elf biggen en zes hokken met elf vleesvarkens gebruikt. In twee van de hokken was er geen materiaal, in twee hokken was een droogvoerbak met een strouw aanwezig en in twee hokken een 1 cm dik touw dat 10 cm uit een stalen buis stak op circa 50 cm hoogte. Voor dit materiaal is gekozen om ervaring met uiteenlopende soorten afleidingsmateriaal op te doen. In eerder onderzoek in Rosmalen was al gebleken dat biggen een voorkeur hebben voor zachtere materialen en vleesvarkens voor hardere, maar wel beweegbare materialen.

Stro als afleidingsmateriaal bij vleesvarkens

Resultaten

De biggen waren circa een half uur per dag bezig met het afleidingsmateriaal, de vleesvarkens ongeveer een kwartier per dag. Het onderling contact (snuffelen, bijten) was in de opfok hoger dan in de mesterij (respectievelijk 15 en 8 minuten per dier per dag).

In de gehele opfokperiode vond er veel staartbijten plaats. In de hokken zonder afleidingsmateriaal gebeurde dat duidelijk meer dan in de hokken met afleidingsmateriaal (zie tabel I). In de vleesvarkensfase nam de ernst van de staartbeschadigingen niet verder toe, maar werden wel vijf dieren uit de proef verwijderd.

Bij de biggen vond minder staartbijten plaats als ze

meer contact hadden met het afleidingsmateriaal. Bij vleesvarkens was dit verband er niet.

Vewolg

Het vervolgonderzoek wordt met meer dieren en meer soorten afleidingsmateriaal uitgevoerd. In het onderzoek worden alleen de tijd die de dieren aan het materiaal besteden en de beschadigingen aan huid en staart geregistreerd. Op termijn levert het onderzoek praktische adviezen op over het gebruik van geschikte afleidingsmaterialen. Geschikt materiaal geeft de varkens meer mogelijkheden voor het uitvoeren van soorteigen gedrag, waarbij ze elkaar minder beschadigen. ■

Tabel I: Percentage beschadigde staarten bij biggen en vleesvarkens met verschillende afleidingsmaterialen

	Controle	Stro	Touw
Biggen	47	22	20
Vleesvarkens	32	32	23

Biggen met touw als afleidingsmateriaal